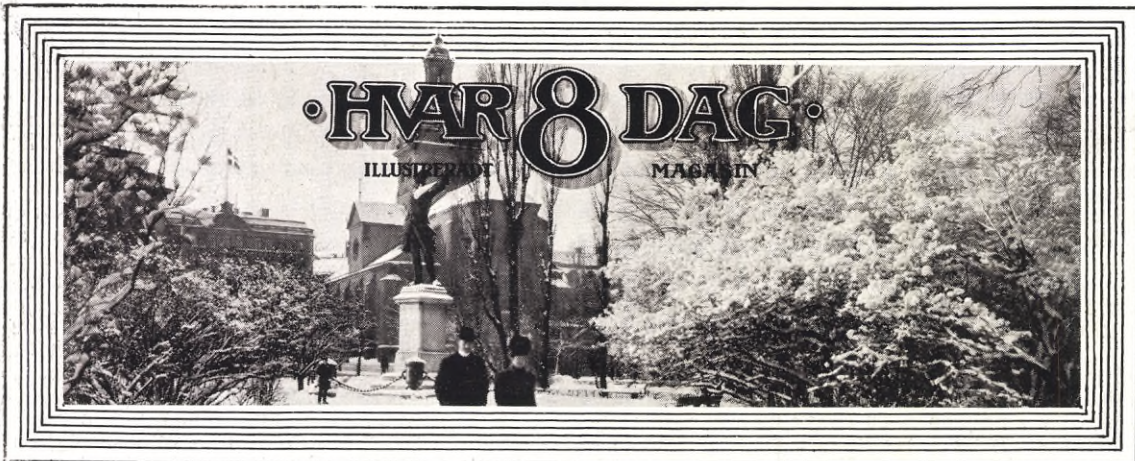

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

VINTERBILD FRÅN STOCKHOLM. — FOTO. ALMBERG & PREINITZ, STOCKHOLM.

16:DE ÅRG.

DEN 27 DECEMBER 1914.

N:o 13

Foto. Lundbeck, Grenna.

Samuel Frøel

Klode: Bengt Skjerveparre.

På aftonen den 14 dec. ingick underrättelse, att kyrkoherden i Oscars församling i Stockholm, d:r S. A. Fries aflidit. Redan i sommar — den 6 juni — hade han träffats af en hjärnblödning, men man trodde sig ha anledning hoppas hans vederfående, hvarför det kom som en smärtsam öfverraskning, att han nu åter drabbats af samma onda med dödlig utgång.

Med S. A. Fries gick hädan en förgrundstyp i nutida svenskt kyrkklif, en personlighet, som om han fått lefva säkerligen kommit att utöfva ett icke ringa inflytande på de kyrkliga förhållandenas utveckling i vårt land.

Samuel Anders Fries var född i Linköping den 15 mars 1867, son till kyrkoherden Andreas Peter Fries och hans hustru Maria Castensson. Fäderne-slåkten var ursprungligen dansk men hade tillräckligt länge vistats i Sverige för att ha hunnit fullständigt acklimatiseras. Efter mogenhetsexamen i Norrköping 1866 kom han som student till Uppsala, där han 1886 aflade filosofie och 1894 teologie kandidat-examen. Samma år utgaf han det arbete öfver "Israels historia", som med ett slag gjorde hans namn känt öfver allt Sveriges rike. I detta arbete gjorde han nämligen först den svenska allmänheten bekant med den moderna s. k. bibelkritikens resultat, hvad gamla testamentet beträffar. Ordet bibelkritik är naturligtvis vilseledande; det betecknar på intet sätt någon kritik af bibeln utan endast studium af bibeln med anlitande af de vanliga kritiska forskningsmetoder, sådana som måste användas vid begagnande af alla källurkunder, om man icke vill riskera att komma till fullständigt oriktig tolkning af dem. Men på 1890-talet förstod man inom Sveriges kyrkliga och religiösa kretsar ännu icke detta, och en storm af indignation reste sig mot den djärve unge man, som vågade återgifva på svenskt språk, hvad sedan åtioenden tillbaka offentligen lärdes från Tysklands teologiska katedrar. Det var till den Wellhausenska riktningen Fries anslöt sig, ehuru icke utan själfständighet i uppfattningen, en själfständighet, som särskildt framträdde i den afhandling om "Den israelitiska kultens centralisation", med hvilken han 1895 efter att haiva aflagt den vid denna tid ytterst sällsynta teol. licentiat-examen speciminerade för vinnande af teol. doktorsgrad, en värdighet, som emellertid var beroende på kunglig utnämning och hvarpå han därför fick vänta till 1897.

Under tiden hade Fries med den utomordentliga arbetsförmåga, som var honom egen, också ägnat sig åt praktisk-presterlig tjänstgöring i kyrka och skola. Omedelbart efter sin prästvigning 1894 kom han som vice komminister till Storkyrkoförsamlingen i Stockholm och blef därvid i tillfälle att mottaga djupa intryck af dåvarande pastor primarius Fredrik Fehrs mäktiga religiösa personlighet. Fyra år senare blef han ordinarie komminister därstädes, men hade under tiden fortsatt sina exegetiska forskningar, hvilkas förnämsta frukt blef "Det fjärde evangeliet och hebreevangeliet", i hvilken han sökte häda, att det fjärde evangeliet till författare hade en *presbyter* Johannes. I sin bevisföring härför var han knappast fullt lycklig, men genom både detta och andra Fries' arbeten gick dock en fläkt af vetenskaplig anda, som man förgäves letade efter hos den äldre exegetiska skolans produktion. Det framstod därför som en uppenbar orättvisa, att Fries 1903 förbigicks vid tillsättande af den professor i exegetik vid Upsala universitet, till hvilken han då anmält sig som sökande.

Hvad universitetet sålunda förlorade, vann emellertid församlingen. En socialdemokratisk skrift-

ställare har nu vid hans frånfalle icke oäfvat karaktäriserat Fries som en företrädare af det bästa i den nu så sällsynta prästtyp, hvilkens anträd leder rakt ned från Sveriges storhetstid. Han var det därför, att i honom lefde kvar den nydaningslust och den forskarglädje, som svenska kyrkan en gång tog i arf från reformationstidehvarvet. Men han var en god gammaldags präst äfven i det aiseendet, att hos honom vetenskapsmannen aldrig fick uttränga församlingsläraren. Som predikant var han raka motsatsen mot gråtmild fruntimmerspräst, men också mot modernt "svenskationellt" predikstols-frasmakeri. Det var klart och kärt förnuft han ville ge, och det torde vara få predikningar, hvilka så direkt som hans framgätt ur den vetenskapliga studerkammaren. Han kunde utan vidare utgifva en rad predikningar i form af en vetenskaplig bok ("Jesu lif", tryckt 1902). Sina tankar framlade han i en stil, som hvarken var konstnärlig eller särskildt lättflytande, men dock tilltalande i sin öppna manlighet och sin osökta lyftning.

Likväl torde tyngdpunkten af Fries' prästerliga gärning vara att söka på det rent praktiska området. Både före och efter sin utnämning till kyrkoherde i Oscars församling på Östermalm 1907 ägnade han sig med iver åt folkskoleväsendets utveckling. I fem år var han ledamot af hufvudstadens folkskolestyrelse, däraf i tre som ordförande. Dessutom tillhörde han Stockholms stadsfullmäktige, och var äfven därinom en flitig arbetare. Af regeringen togs han i anspråk bl. a. för kyrkobokföringskommittén. Det hörde till Fries' natur att påtaga sig en dryg anpart af arbetet öfverallt, där han var med, och det är nog icke otänkbart, att det varit öfveranstängning, som bidragit till hans mänskligt att döma för tidiga bortgång.

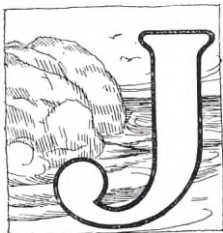
På ett område bör han särskildt erinras som föregångsman: på den allmänna religionsvetenskapens. S. A. Fries var sekreterare vid religionsvetenskapliga kongressen i Stockholm 1897 och dess verkliga ledare. Det var ock han som 1906 var initiativtagare till och den egentlige stiftaren af Religionsvetenskapliga sällskapet, hvars ordförande han var.

Som kyrkopolitiker hade Fries utan tvifvel anlag till att bli en något stort. Statskyrkan var en grundpelare ej blott i hans åskådning, utan ock i hans hjärtesympatier. Det var hans älsklingsdröm, att socialismen i motsats mot liberalismen skulle taga statskyrkan under sitt hägn och trygga dess tillvaro. Han ville gärna, att skolundervisningen i religion skulle läggas på religionshistorisk grund, medan den egentliga kristendomsundervisningen i stor utsträckning borde öfverflyttas på prästerna. Kyrkoherdens ställning som skolrådets själfskrifne ordförande lade han mindre vikt vid. Däremot var han en öfvertygad och energisk motståndare till planerna på ecklesiastikdepartementets slopande och de kyrkliga ärendenas öfverflyttande till justitiedepartementet.

Till sitt religiösa lif var Fries en barnafom själ. När han i våras drabbades af sitt första sjukdomsanfall — vid ett sammanträde i styrelsen för Stockholms prästsällskap — utgöt han sitt hjärta högt i bön och lof på ett sätt, som beskrifves såsom enastående gripande. Efter att ha tackat för allt hvad af jordisk lycka kommit på hans lott prisade han Gud för sanningens kunskap och för att han låtit honom tjäna i Sveriges kyrka. "I hören, bröder, att jag dör i tron på syndernas förlåtelse", var då hans afskedsord till ämbetsbröderna, hvilka han aldrig mer fick återse samlade. — Han sörjes närmast af maka, född Fagerlin, samt barn.

KERSTIN.

FÖR HVAR 8 DAG AF **BO BERGMAN.**

JAG vet inte varför jag kom mit att tänka på denna lilla ungdomsepisod just nu — eller kanske jag i alla fall kan förstå det. Kvällen är stilla omkring mig, och jag är hemma från min vanliga promenad. Dessa promenader efter slutadt arbete äro mina bästa stunder på dagen. Jag går bort mina nerver. Jag spolar dammet och bekymren af mig. Jag bereder mig till natten och hvilan, till "hvar lefnadsdags välkomna död".

Men jag går inte längre på några äfventyr. Jag vet att äfventyre är det som man aldrig möter. När man mött det är det inte mera något äfventyr. Nu går jag i stället i mina minnen, som visserligen hvarken äro märkvärdiga eller särskildt påträngande, så här i hvardagslag. Men de äro mina och de kunna roa mig ibland och smärta mig också, och de äro alltid ett sällskap i min ensamhet.

I kväll har jag gått Österlånggatan. Den lefver ännu sitt gamla lif i lyktluset, med kryssande sjöfolk, ruskiga hotell, små komiska butiklädor där man säljer aflagda kläder, begagnade musikinstrument, tågvirke och tuggtobak; och gränderna öppna sig som vattenportar åt Skeppsbron med nutiden susande förbi i biler och spårvagnar.

Men jag ser och hör inte allt detta omkring mig. Jag tänker på ett gammalt hus, framför hvars port jag stannat. Det ligger i en backe; från sidan ser det ut som det skulle stå på näsan. Det finns en ingång från gränden bakom, och där går jag in och upp för en mycket brant och smal trappa med en ledstång af järn och stannar och läser på en dörr. Jag känner inte namnet på plåten. Jag vet bara att det inte är det gamla namnet — och det visste jag förut.

Hvad det är gränslöst längesedan jag stod här sist! Det är som ett århundrade gått. Det är någonting underligt med tidsbegreppet. Har ni inte märkt det: händelser från barndomen förefalla ibland som de timat i går, och andra, långt senare tilldragelser skjutas tillbaka i ett fjärran, och det är som de hänt en helt annan person, en person som man till hälften glömt, så främmande står ens gamla jag för ens nuvarande. Den episod och den tid, som narrat mig gamla förståndiga människor upp i en kall och skum trappa, där jag absolut ingenting har att göra, ligga inte längre tillbaka än tjugofem år eller så omkring — men, som sagdt, det är som det vore ett sekel sedan dess, ja som jag aldrig upplefvat det hela.

Kanske beror det på att dessa människor, som jag kände i huset vid Österlånggatan nu äro ur lifvet allesammans. En hel familj bortsopad, utplånad, och allt på några år. När jag nu sitter hemma hos mig efter promenaden, dyka de upp i minnet, en efter en, litet dimmiga i konturerna till en början, men klarare och fastare allt efter som tanken börjar arbeta. Och jag kan inte gå och lägga mig. Jag måste prata med dem först en stund, och kanske måste jag också hviska en bön om förlåtelse till en af dem.

Husfadern var en lång mager man med ett ansikte som skuret i trä, ståtligt och regelbundet, bara vanständigt af det griniga, envisa draget kring munnen och de stickkalla ögonen. Hans hustru liknade mest en liten förskrämd råtta, så snart hon kom ut ur sitt hål i köket. Så var det styfsonen, en besynnerligt ledlös figur, en kropp utan stomme,

någonting slappt och fuktigt och fördärfvadt hela mannen, och slutligen enda dottern, en af dessa fula, hjärtegodas, trofasta varelser som bli allas passopp och ingens jämnlike och hvilkas existens är som de tings man aldrig riktigt märker, fast man ständigt har dem under ögonen eller kanske just därför.

Hon hette Kerstin. Hon hade ett grått, kantigt ansikte, förstördt af finnar och andra utslag, men i detta ansikte sutto ett par stora, blåstrålade, ömma ögon, ett barns och ett helgons. Hvad dessa ögon kunde lysa! Hur de kunde be! Hur de kunde lida! Hur de kunde tacka! Jag såg också tårar i dem, allt för många gånger. Och jag vet att jag var skuld till dessa tårar ibland, mera af fåfänga än af grymhet, men ändå...

Vår ökantskap var en sommarnöjesbekantskap, som fortsatts i staden. Det blef mig en vana att göra visiter hos den lilla familjen; det var i mina studentår och jag hade godt om tid. Styfsonen kunde jag aldrig riktigt tåla, men han hade fullt upp med fickpångar och en viss lastbar öfverlägsenhet, som bägge delarna imponerade på mig. Han bjöd mig ofta på Berns och han talade om Bianca och de andra varietéstjärnorna som om han gått ut och in i hvarenda klädloge. Och han berättade illichhistorier med en knoddän och valpaktig humor, som i viss mån afväpnade. Det var ett sätt för mig att göra erfarenheter i andra hand, och det tillfredsställde ännu så länge.

Hvad Kerstin beträffar, så lade jag ungefär lika litet märke till henne som de andra gjorde. Hon kom och gick i rummet, bar in en kaffebricka, rättade på en stol, talade vänligt och lugnt till mig och skickade blommor på min födelsedag. Hon hade broderat mitt rockmärke i gult silke på svart siden, och jag minns att när jag tackade kunde jag inte låta bli att se på hennes pekfinger. Den var prickig af nålstick. Hon hade arbete åt en modefirma, hattklädsel och sådant, och trälade till långt in på nätterna.

Om söndagarna, när hon hade litet ledigt, gingo vi ofta ut och promenerade — och ändå lade jag knappast märke till henne, inte som jag borde gjort. Hon var så lugn och bra att ha i sällskap och hon talade så litet. Det var jag som förde ordet. Hon hörde på. Det tycktes vara hennes roll här i lifvet att ge genom att ta emot. Hon var bland de få människor, som kunde lyssna så som en tjugooårig ungdom vill att man skall lyssna på honom, på hans oroliga och yrvakna tankar och hans hjärtas små bekymmer.

Ibland kunde jag vakna till medvetande om hennes tystnad och mitt pladder.

— Du talar aldrig om dig själf, Kerstin.

Hon såg förskräckt på mig.

— Det är ingenting att tala om. Inte händer det mig något intressant, hvad skulle det vara?

Och innerst gaf jag henne själf rätt. Det var verkligen omöjligt att tänka sig att något kunde hända henne som skulle lämpa sig för utläggningar. Hon tycktes för alltid ha slagit in på en biväg i skymundan, och lifvet rullade stora landsvägen där vi andra färdades — vi som räknades.

— Hon är en gås, sade Julie. Det var brodern, d. v. s. styfsonen i familjen. Och hans slappa, urlakade fysionomi förvred sig i grimaser.

Jag kände hans ord, som ett obehag, men kom mig inte för med någon opposition. Jag vet inte om det var feighet eller tanklöshet. Själf hörde jag henne aldrig svara på hans elakheter, hon gick som alltid ur vägen, han tycktes bara existera för henne som en af de dagliga plågorna, som skulle

foto, "Jagen", Sölm.

Klökst. Hengt Sjöversparra.

bäras utan att låtsas om. Men när jag vid något tillfälle förde honom på tal, minns jag att hela hennes ansikte drogs ihop af en inre vämjelse. Det var som hon värjde sig för något slemmigt och orent.

Det var små bjudningar ibland i familjen, och jag kommer särskildt ihåg jultiden. Vi sutto kring det stora, runda bordet i salen med glögg och äpplen och nötter och pratade och gjorde lekar. Jag ser alltjämt hennes ögon, strålande och hastigt trötta och så lysande upp igen vid ett ord, en blick, en dröm. Utanför fönstren, djupt därnere i mörkret, låg staden, och snöstormarna vräkte öfver Strömmen och kajerna med deras krans af lyktor. I det svarta svärmade ljus af och an; det var ångsluparna. Och plötsligt gled ett stort skroi som ett flytande jättedjur genom skuggorna, och man hörde det hessa bölandet från anghvislan och till och med kättinnarnas rassel vid lugnt väder.

En kväll höllo vi på med pantlekar. Kerstin hade fått ge pant och hade blifvit dömd att lösa in den med en kyss. Hon rodnade lätt när det befanns att panten var i min ägo. Hennes ögon flögo från den ena till den andra i sällskapet liksom de sökt en räddning, ett kryphål, men hos mig vågade de inte stanna. Jag var litet förvirrad själf, het i kinderna af glöggen, spänd på hur det hela skulle aflöpa, och

Forts. sid. 207.

För att ge sin svensk-finska gäst, fröken *Signe Kolthoff*, tillfälle att ännu en gång få visa sin gedigna, virtuost glänsande konst innan hennes gästspel var slut, gaf Dramatiska Teatern den 15 dec. Sardous odödliga bravurstycke "Madame Sans-Gêne" med fröken K. i titelrollen. Rollen ställer mycket stora anspråk på sin innehåfvare, och här segrade just skådespelerskans stora virtuositet och det öfverlägsna behärskaudet af alla uttrycksmedel, som visat sig vara hennes styrka i de båda föregående uppgifter, hvarti hon uppträdde. Det var också i de lifliga, dramatiska scenerna, som hon nådde högst. Som Napoleon gasterade Bror Olsson och gaf här sin stora bravurroll med samma inre och yttre lyckliga karaktäristik som tillföre.

Vidstående bild:
FRÖKEN SIGNE KOLTHOFF SOM "MADAME SANS-GÈNE" Å K. DRAMATISKA TEATERN. Scen mellan M:me Sans-Gêne och Napoleon (herr Bror Olsson)

"DEN MODERNA HANDELN", den fjärde och sista af Carl Milles skulpturgrupper å Stockholms Enskilda Banks nybyggnad (S n:r 10, sid 159.)

DET NORDISKA TRE-KONUNGA-MÖTET.

E. J. C. SCAVENIUS
Danmark.

K. A. WALLEMBERG
Sverige.

N. IHLEN
Norge.

DE NORDISKA KONUNGARIKENAS UTRIKESMINISTRAR,
som åtföljde sina suveräner till mötet och de betydelsefulla förhandlingarne i Malmö.

Öfverallt i Sveriges land har det väckt glädje och tillfredsställelse, att Sveriges konung och regering utfärdat inbjudan till de båda andra nordiska ländernas furstar och regeringar till en sammankomst, vid hvilken aftal kunde träffas om gemensamt uppträdande till gemensamma intressens värn. Och ännu större har glädjen och tillfredsställelsen blifvit öfver det sätt, hvarpå denna inbjudan mottagits icke blott af dem, till hvilka den närmast riktats, utan ock af de djupa leden hos broderfolken i väster och söder.

Det praktiska resultatet af kungamötet i Malmö den 18 och 19 december 1914 är då detta skrifves ännu icke känt. Men en sak är tydlig redan nu: de dagarne föddes på nytt den själfständiga nordiska utrikespolitik, hvilken sedan 1864 legat nere och efter 1905 syntes mera omöjlig att återupplifva än någonsin.

Nordiskt samförstånd i utrikespolitiskt hänseende har städse varit en viktig förutsättning för de nordiska ländernas lyckosamma utveckling. I

kraft af sådant samförstånd var det Hansans välde bröts och Sverige fick upplefva sin första långa fredspanna efter Kalmarunionens stormar. I kraft af sådant samförstånd, åvägbragt af Johan Gyllenstierna i sammanhang med det skånska krigets afslutande, kunde de nordiska länderna halft annat århundrade senare afvisa den öfvermodige Ludvig XIV:s anspråk att uppträda som öfverherre äfven öfver Nordanlanden. Och i kraft af sådant samförstånd skall det blifva möjligt för de nordiska folken att äfven i framtiden styra sin egen kurs, ledd efter polens fasta stjärna allena, mellan stormaktsalliansernas och stormaktsententernas faruppyllda skär. Ty med sådant samförstånd är Norden själf en stormakt. Må det så förblifva!

Efter porträtt.

K. Wehe. Hengt. N. Nansenporträtt.

PROFESSOR FRIDTJOF NANSEN, den frejdade norske nordpolsfararen som på inbjudan af studentsföreningarne vid Stockholms och Göteborgs högskolor hållit synnerligen uppmärksammade föredrag.

NÄR GRANNKONUNGARNE ANLÄNDE TILL MÖTET.

1. DANSKE PANSARKRYSSAREN HEIMDAL ANKOMMER MED KONUNG CHRISTIAN TILL MALMÖ.

2. LANDSTIGNINGEN VID HAMNEN: 1—2. Konungarne Gustaf och Christian, 3—4. utrikesministrarne Wallenberg och Scavenius.

3. KONUNG HAAKON MÖTES AF KONUNG GUSTAF VID JÄRNVÄGS-STATIONEN.

4. MALMÖ RÅDHUS I FÄSTSKRUD.

Hoffotograf Rahmn, Malmö.

Det nordiska kungamötet i Malmö den 18—19 dec. tog i yttre hänseende det enkelt värdiga förlopp, som betingades af sammankomstens allvarliga innebörd. Mötesstaden bringade dock genom rik och allmän flaggning samt eklärering de höga gästerna ett ståtligt mottagande, liksom äfven dess befolkning i känslan af mötets betydelse ägnade de tre suveränerna en hänförd hyllning.

Konung Gustaf, åtföljd af svenske utrikesministern och de

hos de främmande monarkerna attacherade herrarne anlände med extratåg på morgonen den 18 dec. till Malmö och mottogs på stationen af ett antal representativa personer, bland hvilka märktes landshöfdingen greve de la Gardie, biskop Billng, dr Herslow m. fl. Någon timma senare begaf sig konungen till hamnen för att där mottaga konung Christian. Då den danska kryssaren "Heimdal" lade till vid kajen gick konung Gustaf omedelbart ombord under det kryssrens musikkår spelade "Ur svenska hjärtans djup". Efter det att de båda monarkerna utväxlat en af varmaste hjärtlighet präglad hälsning förde konung Gustaf den danske konungen i bil till hans bostad hos dr Herslow.

Då konungen af Norge kl. 11.45 f. m. anlände till Malmö station med extratåg, var konung Gustaf jämte excellenserna Wallenberg och Douglas till mötes på perrongen. De båda monarkerna hälsade hvarandra med hjärtlig värme och kysste hvarandra på kinden, hvarefter konung Gustaf i sin bil förde konung Haakon till hans bostad i enkefru Kockums hem.

Vid halftolftiden anlände konungarne af Danmark och Norge itill länsresidenset, där de mottogos af konung Gustaf, hvarefter konferensen omedelbart tog sin början.

De båda mötesdagarnes program upptog, de långvariga förhandlingarna fränsedda, uppvaktning af Lunds studentkår, studentkonsert samt morgonmässa i St Petri kyrka äfvensom en rundtur genom staden med bebök i en del institutioner.

KONUNGARNES RESIDENS UNDER MÖTET.
DE SOM UTÖFVADE VÄRDSKAP:

Landshöfdingen greve R. DE LA GARDIE
för Konung Gustaf.
Fru LOUISE KOCKUM, f. Platen för Konung Haakon. D:r CARL HERSLOW för Konung Christian.

Öfverst, under porträtten: LÄNSRESIDENSET I MALMÖ, därunder: FRU LOUISE KOCKUMS HUS OCH HEM,
nederst: D:r CARL HERSLÖWS BOSTAD (i 3:dje våningen).
Hoffotograf Rahmn, Malmö.

NORDENS

KONUNGAR.

CHRISTIAN X,
Konung af Danmark.

GUSTAF V,
Konung af Sverige.

HAAKON VII,
Konung af Norge.

LUNDS STUDENTKÅRS HYLLNING.

DE TRE KONUNGARNA UNDER STUDENTKÅRENS UPPVAKTNING FRAMFÖR LÄNSRESIDENSET.
Hoffotograf Rahmn, Malmö.

SENASTE BILDER FRÅN STRIDERNA I POLEN.

STORA TORGET I KUTNO, FYLDT MED AF TYSKARNE TAGNA RYSKA KANONER, MASKINGEVÅR M. M.

Efter fotografier.
EN TILL BONDE FÖRKLÄDD SPION SOM NATTETID AFSKAR DE TYSKA TELEFONLEDNINGARNE.

VÄRLDSKRIGET.

Under världskrigets *tjugonde* vecka är det isynnerhet tre tilldragelser, som fångslat världens uppmärksamhet.

Den första var serbernas framgångsrika attack mot den österrikiska ockupationsarmén. Den 14 december kunde serberna telegrafera från Nisj, att de efter en våldsam strid åter ryckt in i Belgrad, och icke långt därefter kom en visserligen enskild underrättelse, men som visade sig vara riktig, att österrikarna i det närmaste utrymt hela Serbien. Det uppgafs tillika, att serberna under sin nya offensiv tagit bl. a. 35000 fångar af menige man förutom 220 officerare samt senare att serberna sedan krigets början tagit 60,000 fångar och att numera inga österrikiska trupper stodo i

Serbien mellan Drina och Save. Dessa uppgifter äro nog omtvistliga.

Den andra hufvudtilldragelsen förklarar i någon mån den förste: *ryssarna ha under veckan bragts att öfver hela linien antråda reträtten*. För vinnandet af detta mål ha uppenbarligen de österrikiska trupperna tagits i anspråk i sådan utsträckning, att tillräckliga styrkor ej kunnat ställas till förfogande i Serbien.

Ännu den 15 december kunde ryssarne rapportera framgångar och stora högkvarteret meddelade till Berlin att den tyska kolonn, som från Soldau ryckt fram öfver Mlava i riktning mot Ziekanov återgått till sina gamla ställningar, emedan den stött på en öfverlägsen fiende. Men redan den 16 började tyska och österrikiska framgångar framskymta och af den ryska rapporten kunde utläsas, att tyskarne befunno sig endast 5 mil från Warschau.

Den 17 meddelades från Wien, att den retirerade fienden öfver hela fronten förföljdes i Galizien och södra delen af Polen, att i norra delen af Polen fiendens arriérgarden efter korta strider öfverallt måst vika för de allierade, att ryssarne afbrutit sin framryckning i Karpaterna samt att deras angrepp vid öfra loppet af Madvornianske och Bystricza blifvit tillbakaslagna. Samma dag meddelade stora högkvarteret till Berlin, att den af ryssarne rapporterade offensiven fullständigt misslyckats och att de fientliga arméerna i hela Polen efter hårdnackade förbittrade frontstrider tvungits till återtag samt öfverallt gjorts till föremål för förföljelse. Den södra ryska flygeln synes ha lidit sitt hufvudsakliga nederlag vid Limanova, den norra först vid Lodz och nu äfven vid Bzura.

OSTFRONTEN.

Efter fotografi.

TYSKT ARTILLERI I STRID.

Klick: Kem. A.-B. Bengt Silfverqvist, Stäm.-Gbg.

“Frukterna af detta afgörande kunna ännu ej öfverskådas”, slutar den tyska segerrapporten. Detta är otvifvelaktigt riktigt äfven så till vida, som det kan vara fråga om denna tyska seger i annan

mening är afgörande än att den förvisso stort tilltänkta och äfven för Tyskland farliga ryska offensiven därigenom brutits. Samma provianterings-

Fortf. å sid 206.

Efter fotografi.

SKYTTEGRAF VID DARKEHMEN UNDER SVÅR STRID.

Klick: Kem. A.-B. Bengt Silfverqvist

Efter fotografi.

Klische: A. A.-B. Bengt Silfversparre, Stilm-Ödö.

KONUNGARNA GEORG AF ENGLAND (1) OCH ALBERT AF BELGIEN (2) JÄMTE PRINSEN AF WALES (3), äse truppernas förbimarsch i Furnes.

Efter fotografi.

Klische: Bengt Silfversparre.

SEGRAREN VID FALKLANDSÖARNA:
VICE AMIRALEN, SIR F. STURDEE.
(Text å sid. 207.)

Konung Georg af England afreste den 29 nov. från London till Frankrike för att aflägga ett besök hos de här kämpande engelska trupperna. Den 1 dec. mottogs han på fransk botten af prinsen af Wales, som sedan någon tid tjänstgör som adjutant hos öfverbefälhafvaren öfver de engelska trupperna sir John French. Prinsen ledsagade konungen till hufvudkvarteret och var äfven närvarande vid den här anordnade historiska middagen, hvilken som deltagare räknade konung Georg, president Poincaré, franske statsministern Viviani samt general French.

De närmast följande dagarna ägnade konungen åt besök vid de allierades olika hufvudkvarter och inspektion af trupperna, hvarjämte han mottog besök af Frankrikes president och franska härens öfverbefälhafvare general Joffre, general Foch och öfriga franska befälhafvare som stå i närmare samarbete med brittiska fastlandsarmén.

Den 4 dec. aflade därjämte konung Georg tillsammans med prinsen af Wales ett besök på belgiskt territorium och sammanträdde där med konung Albert. Det historiska mötet försiggick på en landsväg i den del af Flandern, som ännu är i belgiernas händer, och efter detsamma begåfvo sig de båda suveränerna till det belgiska högkvarteret, där inspektion af trupperna ägde rum. Vid den efteråt gifna lunchen överlämnade den engelska konungen till konung Albert strumpebandsordens insignier.

Efter fotografi.

Klische: Bengt Silfversparre.

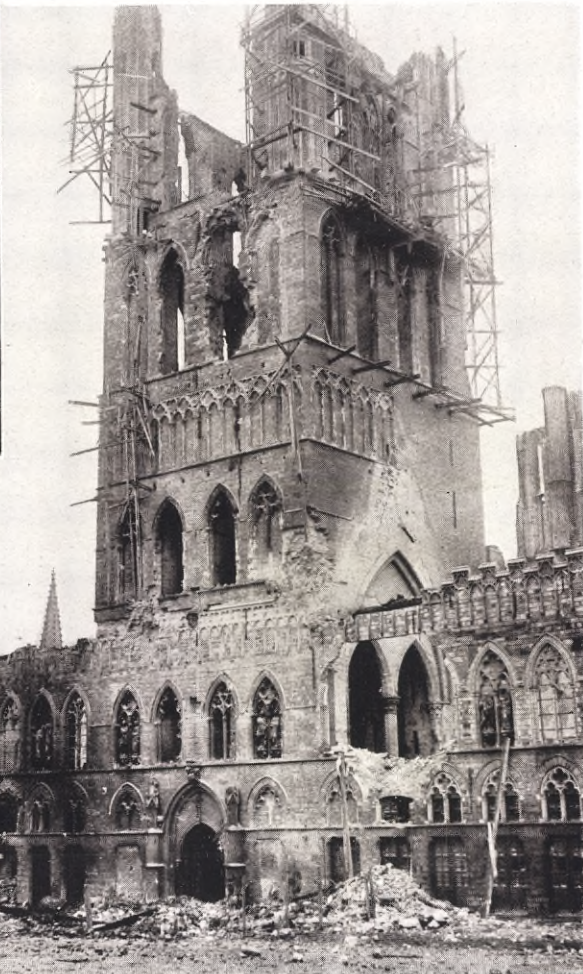
DEN DÖDSDÖMDE MEN BENÅDADE
TYSKE KONSULN I SUNDERLAND EMIL
AHLERS. (Text å sid. 207.)

YPRES I RUINER.

1. YPRES, den minnesrika gamla staden i den svårast hem-sökta delen af Vestflandern, har under striderna blifvit till stora delar nedskjuten.

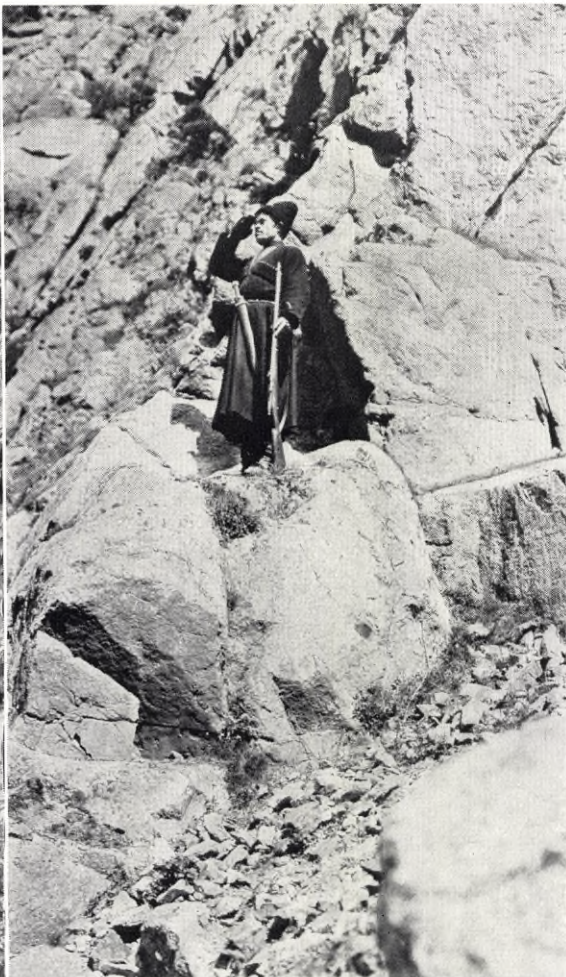
2. KLÄDESHALLARNE I RUINER. Dessa gamla byggnader från 1200-talet voro bland Belgiens märkligaste historiska byggnadsverk.

3. BELGISKA NUNNOR utföra ett otomordentligt uppoffrande kärleksverk under kriget. — Där faran och nöden är störst, där finnas de alltid till hands. När vår bild togs, voro de inom hörhåll för kanonerna. (Text å sid. 207.)

För fotografier.

FRÅN RYSK-TURKISKA KRIGSSKÅDEPLATSEN.

Bild. t. v.: DEN ENDA FARBARA VÄGEN GENOM KAUKASISKA BERGSKEDJAN MELLAN RYSSLAND OCH TURKIET
Bild. t. h.: EN TSCHERKESS PÅ VAKTPOST I KAUKASUS.

svårigheter, som varit en af anledningarna till det ryska misslyckandet, torde sätta en gräns äfven för det tyska förföljandet. Men särskildt för Donaumonarkien måste de vunna segrarne kännas som en oerhörd lättnad och jublet i Berlin är af denna grund fullt förklarligt, äfven om man ingalunda är berättigad att antaga, att ens dessa strider fört kriget närmare sitt slut.

Till sjöss har från ryskt håll uppgifvits, att tyske kryssaren "Friedrich Karl" sjunkit i Östersjön, möjligen efter att ha stött på en af tyskarne själfva utlagd mina, medan från amerikansk sida meddelats, att brittiska slagskeppet "Audacious" blifvit väsentligt skadadt, kanske sänkt, genom angrepp af en tysk undervattensbåt, ett meddelande, som dock ännu icke bekräftats af amiralitetet. Officiellt erfors däremot, att en engelsk undervattensbåt "B 11" utan hinder af minspärringen inträngt genom sundet vid Dardanellerna, aflossat en torped mot turkiska slagskeppet Messudije med påföljd att detta sjunkit och därefter öskad åter dragit sig tillbaka.

Denna nya undervattensbåtsbragd har emellertid i allmänhetens uppmärksamhet helt ställts i skuggan af veckans tredje hufvudtilldragelse: en djärf tysk kryssarraid mot Englands ostkust. Den 17 dec. meddelades nämligen, att en tysk kryssareskader, bestående af två slagskepp och en pansarkryssare, under skydd af den rådande dimman företagit en

demonstration mot kusten af Yorkshire, hvarvid den under 35 min. bombarderat Hartlepool, Whitby och Scarborough. Ett stort antal personer dödades eller sårades, hvarjämte en hel del skador tillfogades offentliga och enskilda byggnader. Det är gifvet, att angreppet framkallat den största förbittring i England, där det särskildt framhålles, att Whitby är en obehäft ort, medan stort jubel råder i Tyskland öfver detta nya bevis på dess unga flottas energi och angreppslust. Någon militär betydelse utöfver dess moraliska verkan hade raiden helt naturligt icke. Brittiska amiralitetet bestrider den tyska uppgiften, att ett par engelska torpedjagare under förföljandet skulle sänkts.

Öfverhufvud synes nervositeten hos båda de krigförande parterna på sista tiden ha ökats på ett sätt, som tyder på, att man är på väg att glida öfver i trötthet på och leda vid kriget. Säkerligen bidra härtill icke minst de heta och på tiden utdragna strider, som äga rum på västra krigsskådeplatsen utan att synas vilja komma till något afgörande. I Tyskland uppväges jublet öfver de rent militära framgångarne af oron för den begynnande bristen på åtskilliga viktiga förnödenheter, särskildt koppar. Att denna brist skulle vara så stor, att den kunde verka i någon mån tvingande till fred, finnes emellertid ingen anledning att antaga.

Forts. fr. sid. 196.

Jag hörde skrattet och pratet surra förväntansfullt i rummet.

Någon knuffade upp Kerstin från hennes plats. Innan jag visste ordet af kände jag hennes händer om mina tinningar och en lätt kyss, som knappt snuddade vid pannan. Men när hon gick tillbaka till sin stol var hon blodröd.

— Ta mig fan, är hon inte kär i dig, grinade Julle. Han följde mig hem på kvällen. Jag slog bort saken i skämt, men det stannade en märkvärdig känsla kvar innanför västen. Om hon var ful och ilera år äldre än jag, så var hon i alla fall den första i mitt lif. Jag tyckte att jag växte. Jag föreföll mig som en eröfrare, och jag minns att jag bjöd Julle på punch. När vi skildes skämdes jag grundligt, fast jag inte riktigt visste för hvaa.

Och jag beslöt att undvika hela familjen på en tid. Men en dag högg Julle mig på gatan.

— Hvar har du hållit hus? Kerstin är illa därän, må du tro.

— Hur så?

— Eter dig naturligtvis. Tror du mig inte? Men nu har jag tänkt ut en sak: du ska låna en bok af henne, och så ska du glömma ett bref från en annan flicka i boken. Ett kärleksbref, begriper du.

Jag bara gapade.

— Det ska bli skojigt att se på henne...

— Nej, sade jag rodnande, inte någonting sådant. Det är jag inte med på.

— Brevet skrifer du själf förstås. Nu ska du inte vara dum. Lite skoj skadar inte.

Jag vägrade. Julle var envis. Och hur han bråkade gaf jag efter till sist i min svaghet utan att göra mig närmare reda för saken, och vi fabricerade ett bref i kompani, med efterapad flickstil. Jag måste till och med bekänna att jag njöt af skälmstycket, ty alltsammans stod nu för mig som ett skälmstycke och ingenting annat. Och jag fick låna boken af Kerstin och skickade den tillbaka till henne — med brevet i. Julle skulle rapportera förloppet.

Några dagar gingo under spänd väntan. Jag såg inte till Julle. Slutligen blef mig det hela för oliödligt, jag började inbilla mig en mängd dumheter, naiv och lätt-skrämd som min fantasi var, och en vacker dag satt jag vid det runda bordet i den gamla salen igen. Det var en blek våreftermiddag med små rosiga moln och enstaka stjärnor när det började skymma. Ett besynnerligt vemod låg i luften, i rummet, öfver Kerstins goda, fula ansikte. När modern försvann i köket, märkte jag de stora ögonen på mig. Och jag blef illa till mods.

— Säg mig, kom det ändtligen, hvad menade du med det där brevet?

— Jag vet inte, svarade jag. I denna stund visste jag det heller inte, så barockt och osmakligt fann jag alltsammans.

— Du har skrivit det själf?

— Ja.

— Ville du göra mig ondt, säg?

— Förlåt mig, Kerstin, bröt jag ut. För Guds skull, förlåt mig. Jag kände snyftningarna i

halsgropen, men jag skämdes ännu mera. Plötsligt greps jag af ett blindt raseri mot Julle, och hade jag haft honom framför mig, skulle vi ofelbart råkat i slagsmål. Men jag vågade inte nämna hans namn och berättat hur allt gått till; det hade varit det mest förnedrande för mig.

— Vi ska inte tala vidare om saken, sade Kerstin lugnt.

Jag kände mig som en våt hund. Nu kom modern in med lampan, och vi sutto alla tre i det gula, varma skenet som i en magisk krets. Ute hade vårhimlen blifvit sammetsblå och strödd med ljus. Kring Kerstins ögon lågo djupa skuggor — trötthetens och kanske början till sjukdomens skuggor.

När jag tog farväl följde hon mig ut i tamburen och räckte mig ett kuvert.

— Där är det, sade hon. Brevet.

Och ett ögonblick föll hennes hufvud mot min skuldra.

Jag såg henne aldrig mera. Jag for till Upsala, och där fick jag en dag underrättelse om hennes död. Det var lunginflammation och det hade gått på en vecka. Och hennes bild plånades så småningom ut ur mitt minne — men man går aldrig säker för skuggorna. De ha så många medel att stå upp från döden. Det behöfs bara en promenad på en gammal gata och en ensam kvällstund, när man är trött på dagens lif och vill vara i fred. Men får man det för de lefvande, så får man det inte för de döda.

Sir Frederick Sturdee chefen för den engelsk-japanska eskader på tillsammans 38 krigsfartyg, som vid Falklandsöarna sänkte de tyska kryssarne, "Scharnhorst", "Gneisenau", "Nürnberg" och "Leipzig", är född 1859 och sedan 1908 amiral i engelska flottan. Han inträdde i dess tjänst 1871, beklädde posten som stabschef först för Medelhälsflottan och därefter för Kanalfloktan.

Förre tyske konsulin i Sunderland *Emil Ahlers*, tysk till bördn men naturaliserad engelsman, har af engelsk domstol dömts till döden för högförräderi. Brottet bestod däri att konsulin förhjälpit tyskar att lämna England för att under det pågående kriget ansluta sig till tyska armén. Domslutets hårdhet har sin förklaring däri att det enda straff, hvarmed högförräderi enligt gällande engelsk lag kan sonas, är afsträttning. — Enligt senast ingångna underrättelser har appellationsdomstolen upphäffat den öfver Ahlers afkunnade domen.

H. 8 D. TILLÖNSKAR ALLA OCH EN HVAR

Foto. Karnell, G'g.

Klisché: Bengt Silfverjärna.

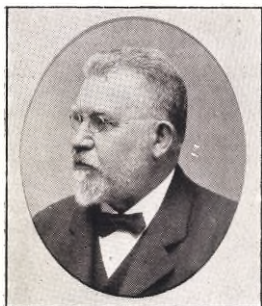
Den belgiska staden *Yperen* eller *Ypres* som dess franska namn lyder, hvilken legat i själfva stridslinien under den våldsamma kamp, som alltsedan början af november rasat om Yperkanalen, i Vest Flandern, har därunder vid upprepade tillfällen utsatts för en ytterst häutig beskjutning från de tyska batterierna. De första granaterna föllo öfver staden den 1 nov. och bombardementet kulminerade i våldsamt d. 22 nov. då förutom en mängd privata byggnader äfven katedralen och de berömda klädeshallarne skötos i brand och förstördes.

Ypres, numera ett jämförelsevis litet samhälle med endast ett par tiotusental invånare, hade sin glansperiod under medeltiden och ägde då en befolkning på omkring 200,000 personer. Från denna sin blomstringstid har staden bevarat de nu under orednen förstörda märkliga byggnadsverken katedralen *S:t Martin* (från 15:de århundradet) samt de majestätiska, i renaste gotisk stil uppförda klädeshallarne, fullbordade år 1342. Ursprungligen upplagsplats för stadens under medeltiden världsberömda linne- och yllevarufabrikation har den väldiga byggnaden, under senare tid användts dels för kommunala fäster dels som exercisplats för stadens borgargarde.

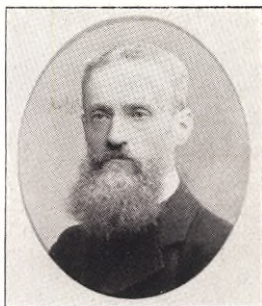

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data här nedan.

C. J. BJÖRKANDER.
F. d. V. Konsul. — Visby.
75 år 11 Dec.*

H. T. EHRENBORG.
V. Konsul. — Opphem.
65 år 12 Dec.*

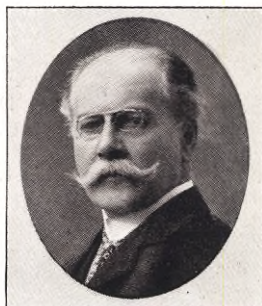
P. JEPSON.
Hemmansägare. Komm.-ordf
Norrlia. 50 år 27 Nov.

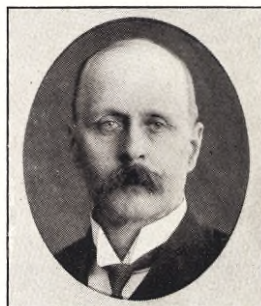
K. T. D. HÖBERG.
Redaktör. — Stockholm.
50 år 7 Dec.

L. F. LOVÉN.
Generalmajor. — Linköping.
70 år 24 Dec.*

J. A. LILLIESKÖLD.
Häradshövding. — Vernamo.
65 år 26 Dec.*

C. A. V. RINGENSON.
Lektor. Fil. d:r — Stockholm.
60 år 15 Dec

K. S. E. SJÖSTRAND.
V. Häradshövding. Rådman.
Borås. — 50 år 14 Dec.*

E. S. K. PEYRON †.
F. d. Viceamiral. — Stockholm.
F. 31. † 13 Dec.*

A. ÖSTLUND †.
Rådman. — Enköping.
F. 33. † 14 Dec.*

G. A. WINBLAD †.
Redaktör. — Arvika.
F. 73. † 4 Dec.*

G. SÖDERBERG †.
Grosshandlande. — Malmö.
F. 79. † 19 Nov.*

CARL BJÖRKANDER. Efter afsl. skolstudier anst. å grossh.-kontor i Stockholm. Grundade 74 firman C. J. Björkander i Visby, omb. t. a.-b. 12 m B. ss. styr. ordf. Styr.-led. och ordf. i ångf. a.-b. Gotl. Ordf. mäst. i firman-logen St. Nicolaus. Led. af stadsfullm. sedan 82, mångårig led. af hamnstyr., på sin tid led. af landsting, dir. ö. hospital och lasarett, domkyrkorådet, fattigv. styr.

HARALD EHRENBORG. Stud.-ex. 68, hofr.-ex. 74, e. o. not. i Sv. hofr. s. a.: kontorist v. svensk-norska gen.-konsulatet i London 77, v. konsul i Liverpool 81—86, tf. konsulatinspektör 83—85 Öfvertog fädernegården Opphem i Östergöt. 09 o. bebor densamma sedan 12.

FREDRIK (FRITZ) LOVÉN. U-löjtn. v. Uppl. reg. 64, löjtn. o. gen.-stabsoff. 69, major v. gen.-staben 85, öfv.-löjtn. v. S. Skån inf. reg. 89, öfverste o. chef f. A. Lifgren-reg 92, generalmajor i armén o. afsk. 05; kvarstår i gener. res. Ord. i styr. f. Östergöt. ensk. bank sedan 04, led. af direktionen ö. Göta kanal o. direktör i dess östgöta linie sedan 05, ordf. i styr. f. Ljungstedtska tek. yrkesskolan i Linköping sedan 08.

ARVID LILLIESKÖLD. Stud.-ex. 70, jur. utr.-kand. 81, v. häradshöv. 83, häradshöv. i Östbo o. Västbo doms. 96. Led. af styr. f. Smal. ensk. banks kontor i Vernamo sedan 97, ordf. i styr. f. Vernamo folkskolestyrelse m. m. Led. af Riksd. F. K. 02—08. Statsrevisor 06—08. Landstingsman under flera perioder.

KARL SJÖSTRAND. Stud.-ex. 84, hofr.-ex. 88, v. häradshöv. 91, rådm. i Borås 94, sek. h. stadsfullm. der s. a., ombudsman v. a.-b. Göteborgs handelsbanks afd. kontor sedan 97.

KNUT PEYRON †. Sek.-löjtn. v. Flott. 49, kom.-kapt. 72, mil.-attaché i London 72—73, chef f. Sjöförs.-dep. komm.-exp. 75—80, chef för sjö-trupp v. Stockh. stat. 81—83, chef f. Marinförv. militärfid. 83—84, kom.-mendör 84, varischef v. Karlskrona stat. 84—87, chef f. Marinf. 87—99, konteramiral 89, vice amiral 97, afsk. m. tillst. att ss. v. amiral kvarstå i res. 99, afsk. ur krigstj. Kammarherre h. drott. Sofia 74—84. Hed.-led. af Örl. Sällsk., led. af Krigsvet.-akad.

ANDERS ÖSTLUND †. Inneh. egen affär i Enköping. Rådman sedan 85. Mångårig led. af stadsfullmäktige o. ordf. i drätselkamm. På sin tid styr.-led. i sparbanken, dess ordf. o. verkst. dir. Led. af styr. i Upl. ensk. banks afd.-kontor, jourh. direktör sedan 99.

GUSTAF WINBLAD †. Medarb. i Ansgari-Posten 01, ekonomichef f. Verm. Dagbl. 02—04. Inneh. af Arvika Nyheter sedan 07. Led. af Arvika stadsfullm., landstingsman. Ord. i V. Verm. djurskyddsforen.

GUNNAR SÖDERBERG †. Delegare i firman S. Ingstad & Co. i Malmö. Led. af styr. f. Svenska kritbrukens a.-b.

INNEHÅLL

Kyrkoherden, d:r S. A. Fries † (biografi och helsidesporträtt). — Det nordiska kungamötet i Malmö. — Skulptur af Milles. — "Madame Sans-Gêne" på Dramatiska teatern. — Världskriget i ord och bild. — Englands och Belgiens suveräner mötas — Veckans porträttgalleri. — Kerstin. Ber. af Bo Bergman.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskildt medgifvande förbjudes vid laga påföljd.

P. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG.